

1-fevral
2024-yil 5 (1055)

ИТИМОИУ-
ШИОСИY
GAZETA

GAZETA 2004-YIL 1-YANVARDAN CHOP ETILA BOSHLAGAN

© 21asr.uz © XXI_asr@mail.ru © @XXIasr_yangjilikleri © XXIasrgazetasi © asr_xabarlarlari_news

XXI Йаён

АБАДИЙ РИШТАЛАР

ЎЗБЕКИСТОН – ХИТОЙ ҲАМКОРЛИК АЛОҚАЛАРИГА БИР НАЗАР

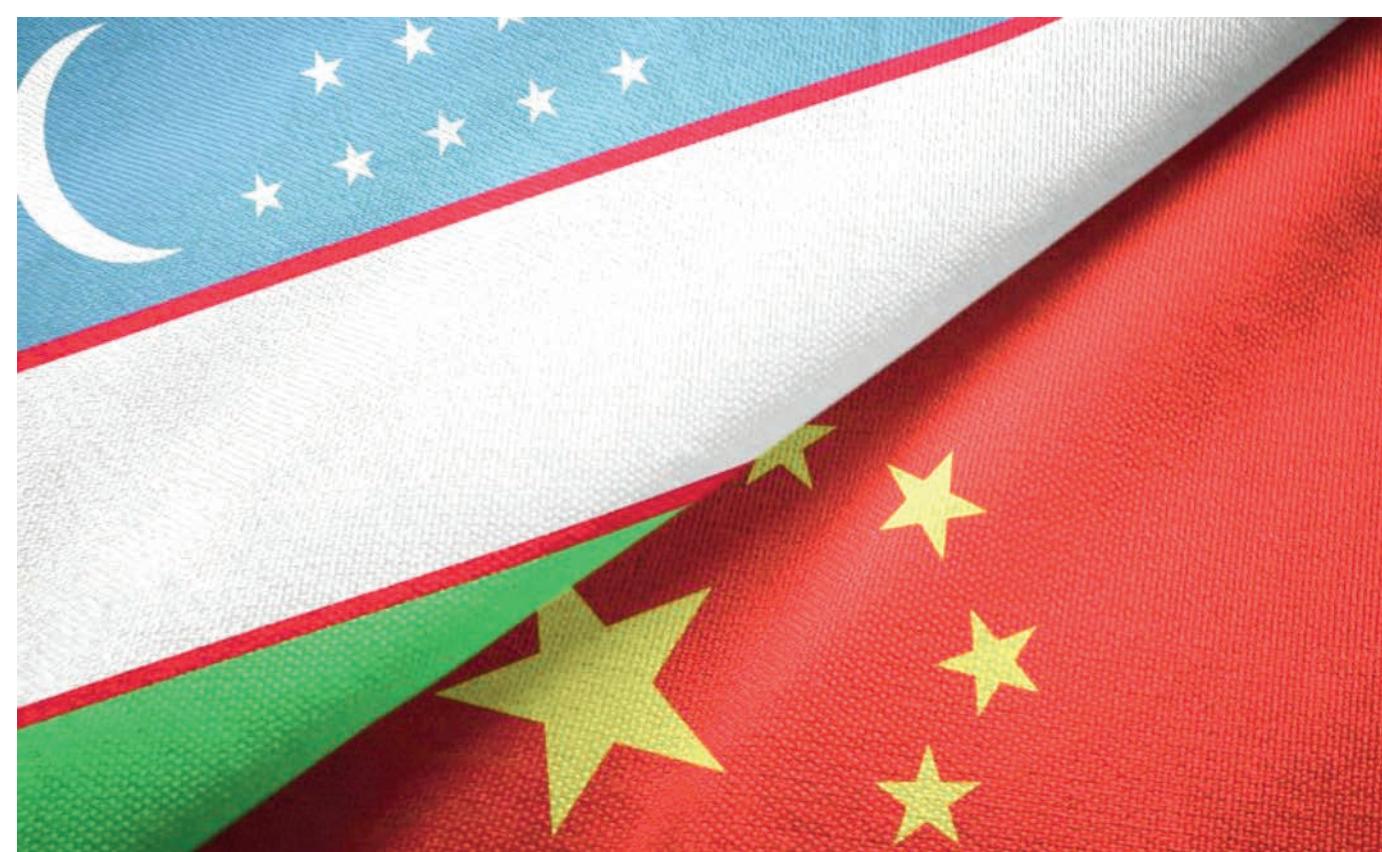
Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевни расмий кутиб олиш маросимидаги ўзбек миллий мусиқаси – “Андижон полкаси” янграгани мезбонлар олий мартабали меҳмон бошчилигидаги катта делегацияга жуда самимий эктиром кўрсатишидан дарак бўлди. Катта делегация деганимизнинг сабаби шундаки, Шавкат Мирзиёевга Қоракалпогистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси раиси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар ҳокимлари, деярли барча вазирлар, турли ташкилот ва идоралар раҳбарлари, бизнес доираларининг юзлаб вакиллари ҳамроҳлик қилишиди. Нафакат давлатлараро, балки худудлараро тўғридан-тўғри ҳамкорликни ўйла кўйиш, тадбиркорлик соҳасидаги қўшма лойиҳаларни мисли кўрилмаган босқичга олиб чиқиши кун тартибининг асосий масалаларидан бири бўлди.

Буюк Турон ва Чжунго! Фарғонанинг қорабайр отлари ва Хитойнинг темир туллорлари, Конфуций ҳикматлари ва Берунийнинг “Қадимги ҳалқлардан қолган ёдгорликлар”и, кўхна иероглифлар ва Урхун-Энасой тошибитлари. Бир ёқда ҳанлар, кейин цинлар, бир ёқда эса аввал турлар, сунг сакмассагетлар...

Азалдан немислар Хина, португаллар Чина, французлар Шин, инглизлар Чайна деб атайдиган қадимиий

ўлканинг номи Ханъ сулоласининг вориси саналган Цинь ҳукмдорлари билан бевосита боғлиқ. Шаркий европаликлар, хусусан, руслар кўпроқ кўллайдиган Китай истилохи эса Хитойнинг шимолий-гарбий кисмидаги яшаган Кидан хонлигига бориб тақалиши тарих китобларида баён этилган.

(давоми 3 бетда)

2

БАХТ КАЛИТИ ОИЛАДА, ЖАМИЯТДА

Комиссиямиз томонидан тазиик ва зўравонликнинг келиб чиқиш сабаблари ўрганилганда, факат эркак эмас, балки аёлларда ҳам камчиллик ва нуксонлар борлиги, доимий ҳайтидан ношукр кайфиятда яшаси, қайнона ва келин ўртасида юзага келаётган муросасизлик, учинчи шахснинг аралашуви билан оиласларнинг парокандаги бўлалётгани аниқланди.

ЗИЁРАТ ВА ЗИЁФАТ ЧЕГАРАСИ ҚАЕРДА?

ҲАЖГА, УМРАГА
БОРИБ КЕЛГАН ҲАР БИР
ЮРТДОШИМИЗ МАЊАВИЯТ
ТАРГИБОТЧИСИ Бўлиши,
ОДАМЛАРНИ ЯХШИЛКА
БОШЛАШИ КЕРАК. АФСУСКИ
ҲАММА ЖОЙДА ҲАМ
ШУНДАЙ БЎЛМАЯПТИ.
ЗИЁРАТ БАҲОНА ЎЗИНИ КЎЗ-
КЎЗ ҚИЛИШ, МАНМАНЛИККА
БЕРИЛИШ КАБИ БИЗГА
ЯРАШМАЙДИГАН ХУНУК
ХОЛАТЛАР КЎЗГА
ТАШЛАНЯПТИ.

Шавкат
МИРЗИЁЕВ

30 YIL
ХАВФС
PARVOZI

4

5

ЁНИБ КЕТГАН БОЗОРЛАР БУ КАБИ ОФАТЛАР ОРТИДАН КЎРИЛГАН МОДДИЙ ЗАРАРЛАРНИ КИМ ТЎЛАЙДИ?

...Ўтган ҳафта Андижондаги Шаҳрихон бозори ёнгани ҳақидаги ношух хабар ижтимоий тармоқларга ўйилди. Бу оғатни бартарафа этиш учун 20 та ёнгин ўчириш машинаси жалб килингани, жабрланганлар йўқлиги ҳақида расмий ахборот берилди.

ЁНИБ КЕТГАН БОЗОРЛАР

БУ КАБИ ОФАТЛАР ОРТИДАН КҮРИЛГАН МОДДИЙ ЗАРАРЛАРНИ КИМ ТЎЛАЙДИ?

...Утган ҳафта Андикондаги Шахрихон бозори ёнгани ҳақидаги нохуши хабар ижтимоий тармокларга ёйлди. Бу оғатни бартараф этиш учун 20 та ёнгин ўчириш машинаси жалб қилингани, жабрланганлар йўклиги ҳақида расмий ахборот берилди. “Жабрланганлар” дейилгандан кўйин ёки бошқа тан жароҳати олган фуқаролар йўклигини назарда тутилган шундогам маълум. Лекин жабрланиш учун тан жароҳат олиш шартми? Яъни...

Эртасига ушбу бозор тамомила ёниб кетгани ҳақидаги аячли суратларни кўриб, билдилик, молидан айрилганлар кам эмас экан. Ўнадук дўкон эгаларининг неча-неча миллиард сўмлик маҳсулотлари бирлаҳзада кунялакун бўлгани аниқ. Хуш, савдагор ахлига бундан ортиқ жабрланиш бўладими?

Энди эзлайлик: айнан бозорларда ёнгин чиқиши хотали дастлаб ўтган йили Кўён киим-кечак бозорида рўй берди. Сўнг Хивада бу фалоскат тақрорланди. Бир йил давомидан, адашмасам, еттигата бозорнинг ёниб кетишими “тасодифий табиий оғат” сифатида қабул қилингани мумкини? Ва яна ба оғатлар келиб чиқишининг хуқуки асосларини синчилкаб аниқлаган мутахассислар хуолосаларига эътилизмий йўклигини ҳам эслатамиш.

Ҳақиқи саволлар ўтрага ташланётири: нега шундай бўляпти? Айримларининг шошқалоқлик билан ижтимоий тармокларда “Бозорларни атапи ёкишмоқда, ша бозора бозор янги жойга кўчади, бундан кимлардир манфаатдор” каби айтпиларни иддоалорларга кўшиният турайлар.

Масалан, Xоразмда мустакилликада сўнг бозор иктисадиётiga ўтилишининг байрокдори сифатида Ҳазораси туманида ўз-ўзидан пайдо бўлган бозорни айтишиди. Уша вақтда бу ерга бирор нарса ҳарид қилиш учун кўнши давлатдан ҳам кўплаб фуқаролар келишган учун унинг или номи “Козоқ бозори” бўлган. У дастлаб темир йўл бекати ёнида пайдо бўлганда. Кейинчалик бозор кенгайши аносиди бошқа тұхуддаги кўчирилди, янын киска муддатдан савдо қилишини хоҳловчилар учун расталар курildи, қатор шароитлар яратилди. Аммо... Яна ўз бозорнинг фурсат келиб, бир қатор талаблар, биринчина авбатда, ёнгин хавфсиз-

лиги, санитария-эпидемиология мөъёларига етарили даражада жавоб бермаслиги маълум бўлгач, унга ёндош майдонда замонавий дўконлар тизимлари барпо қилинди. Янги бозорда дўконлар оралиги кенг, ёмғир сувлари чиқиб кетадиган кувучлар, ёнгин рўй берганида оловни ўчириш учун маҳсус сув кранлари ўтирайтилган.

Афсуски, бундан беш-олти йил аввал кўриб битказилган янги бозорга савдагор ахлини кўчириш осон кечгани йўқ (Бу орада бир дўкон бир неча фуқаролар сотилгани юзасидан суд мажлислини ҳам бўлти ўтгани бошқа мавзу).

Ийгирма йилчага аввал пайдо бўлган эски бозор ҳамон фаoliyat юритмоқда. Расталар оралиги жуда тор. Мисол учун икки ҳаридор баравар келиб қолса, бир-бирига йўл берishisha мажбур. Аксар дўконлар омонатгина курилган шийлонча кўринишида. Дўкондорлар ўз маҳалларини кўз-кўз қилиб йўлакларга пала-париш илиб ташлашган. Осиб кўйилган турли матолар оралаб ёнганига мажбур булават. Қышининг кирволи кунларида дўкондорлар турли электр иситиш мосламаларини тунда ҳам ёкихолдада қолдиришиша керакки, уша “чақнаш” келиб чиқади...

Булар ҳам майли, энг ёмони, бозорда ёнгин хавфсизлиги талабарини риоя қилиш учун умуман имконият йўклигидир. Қышининг кирволи кунларида дўкондорлар турли электр иситиш мосламаларидан фойдаланишида, ахир

Кун бўйи совуқда дирдираб туришмайди-ку!

Аввалилари бозорларда рўй берган ёнгин-бозорнинг аксаридаги электр тизимида чақнаш рўй берганинга асосий сабаб қилиб кўрсатилганини ҳамма билади. Бу биламизики, аксарият ёнгин-бозорлар ярим тунда, дўконлар айни бекитилган, ҳамма ухлаётган маҳалда рўй берганини эслатсан, демак, ростданам электр тизимида носозматолар оралаб ёнганига мажбур булават. Қышининг кирволи кунларида дўкондорлар турли электр иситиш мосламаларини тунда ҳам ёкихолдада қолдиришиша керакки, уша “чақнаш” келиб чиқади...

Қизиги, юкорида эслатганимиз эски Ҳазорасп кийим-кечак бозори ва бошқа қатор бозорларда ҳам ёнгин рўй берган вақтда ўт ўчириш машиналари оғатни тезкор бартараф этиши учун маҳсус йўлаклар йўқ (Иккни одам

бир-бира йўл беришига мажбур ўтиши йўлакчаларга похжанинг қандай сизсин?). Яхши биламизики, ҳар қандай иншото фойдаланишига топширилиши арафасида уни маҳсус комиссия қабул қилиб олади. Бу гурӯхда ёнгин хавфсизлиги тизими масъули, албатта, булади. Ҳалиги масъули одам ўз касбига садоқатли (одамлар тақдирига бефарқ) бўлмаса, ёнгин хавфсизлиги талабарига жавоб бермайдиган иншотни қабул қилиш баённомасига иккни дунёдайм имзо чекмайди. Бу билан ўзидан масъулиятни сокит қиласди, холос. Негаки, унинг имзоси бўлмаган тақдирда ҳам ўки бу иншотнинг фаoliyatни бошлайверадилар. Бу таърибларда кўп синаалти. “Қайд қилинган камчиликларни тузатиш ҳақидаги” огохлантиришини бартараф этамиш, деган ватъда бажа-

рилмай қолаверади. Бажрилмагани учун солинган жарималарга қўл силташади ҳам. Ҳеч ким олов деган оғат кўққисдан келишига ишонмайди.

Ба оқибати...хаммамизга маълум! Мустакилликдан кейинги ўттис йилдан сал ошик даврда Урганчи шахридаги бозор уч карра бузилиб, кайта курилди, Хива бозори бошига ҳам шу савдолар тушиди. Ҳозирда Урганчи дехон бозори худудидан улкан экобозор курилётгани, бу курилиш нокончийлиги ҳақида ижтимоий тармокларда бони урилас-да қурилыш ишлари тўхтагани йўқ...

Савол кўйиллик энди: хўш, ўтган даврда ёнгин чиқиқан бозорларда савдо килувчи тадбиркорлар қанча зиён кўриши? Уларнинг моддий заарларини “ёнгин чиқишига сабаби” бўлган айбдор (у бирор ташкилот ёки ўларни ўшаган дўкондор бўйлиси мумкин) тону пули тўлаб қопладими? Ёниб кетган Кўён бозорида кўрилган заарлопланиси, жабр кўрган дўкондорларга янги дўкон кўриб бериш вазъда қилинганда хабардормиз. Ишиклиб, ватъдалар бажарилган бўлсин-да. Лекин ёнгин чиқиқан бошқа бозорларда-чи?

Ҳозирги айрим бозорларимиздаги ачинарли ҳолатта кўзим тушганди бир ярим аср илларига водий бўйлаб юришларини ҳажвий саёҳтномасига айлантирган Муқимийнинг ушбу сатрлари ёдимга келаверади:

Айвончалар мисли катак,
Бир йўлки, одам сикқудак,
Чит бирла бир ерда алак,
Бозори тор-у танг экан.

Кариялар фотихага қўл очарканлар: “Ут балосидан, сув балосидан, сув балосидан, ўзи арасасин!”, деб дуо қилишади. Яхши ният – ярим мол. Аслида ўзидан сўрашдан оддин ўзимис – ҳар бир дўкондор, шу ишга масъул раҳбар эктиёт чараларни кўриши, барча мөбъэрлар талаби бўйича иш юритишлари керак эмасми?!

Рўзимбой ҲАСАН,
“XXI asr” мухбири

Худудлардан хабарлар

УЧҚЎРҒОНЛИК ЁШЛАРДАН УМИДИМИЗ КАТТА

Мамлакатимизда ёшларни ҳар томонлама кўллаб-куватлаш билан боғлиқ қатор конун ва қарорлар қабул қилинган. Улар учун ҳар томонлама шароитлар яратилган. Бунинг оддий исботи янги йилимизнинг номланишида ҳам ўз аксини топганида.

Мамлакатимизда ёшларни ҳар томонлама кўллаб-куватлаш билан боғлиқ қатор конун ва қарорлар қабул қилинган. Улар учун ҳар томонлама шароитлар яратилган. Бунинг оддий исботи янги йилимизнинг номланишида ҳам ўз аксини топганида.

Биргина мисол, ўтган йилда ёшлар тадбиркорлиги учун 4 трилион сўм кредит маблағи ажратилиб, 150 мингта лойиҳа ишга тушиди. 325 мингта иш ўрни яратилиди. 3 минг гектар экин майдонини ажратиб бешириз аэзаги 435 минг ёшлар бандлиги таъминланди. 32 мингдан зиёд йигит-қизларга субсидий ажратилиб, уларга асбоб-ускуна, меҳнат қуроллари ва компьютер олиб берилди.

Ёшлар билан ишлаш бўйича мутлақо янги тизим жорий қилинди. 14 ўшадан 30 ўшагча бўлганларнинг ижтимоий ахволи, кобилияти ва қизиқишилари ўрганилиб, уч тоғифага ажратилиди. Эндиликда улар билан манзилли, аниқ мезонлар асосида ишланиши белgilаб олиб берилди.

Партия Наманган вилоятини кенгаши ҳузыридаги во-лонгентлар клубида ҳам мингга якин ўш турли тадбиркорларда фаол иштирок этиб келмоқда. Қатор лойиҳалар тақдимотлари ва турли тадбирларимиз туфайли сафи-

миз кундан кунга кенгайиб бормоқда. “Ёшлар ва бизнесни кўллаб-куватлаш йили”да учқўрғонлик ёшлардан янги-янги ташаббус, таклифлар кутяп-миз.

Ахмаджон МУХТОРЖОНОВ, O'zLiDeP Учқўрғон туман кенгаши раисининг ёшлар масалалари бўйича ўринбосари

ДЕПУТАТНИНГ БЕБАҲО СОВФАСИ

Маънавий-маърифий соҳадаги ислоҳотларни янада чуқурлаштиришга кўмаклашши O'zLiDePning дастурий мақсад-ваизифаларидан биридан. Шу бонс партия фаоллари ва депутатлари биринчидан навбатда аҳолининг, хусусан, ёшларнинг китобга муҳаббатини янада ошириш мақсадида ўзлари ўқиган мактабларга китоб тухфа этилди.

Халқ депутатлари Бухоро шаҳар кенгашига O'zLiDePдан сайланган халқ вакили Нодир Ҳамдомов ҳоким ўринбосари Феруз Ҳамроев ҳамроҳлигда 33-умумтальим мактабига бориб, бадиий адабийтлардан иборат китоблар жамламасини совга қилиди. Ўқитувчи ва ўқувчилар бебаҳо маънавий ҳазинани катта мамнуният билан қабул қилиб олиди.

Собиқ ўқувчимиз 150 дан ортиқ китоблар жамламасини билан фондимизни бойитишига беминнат хисса қўшганидан миннатдоримиз, – дейиши ўқитувчилар. – Бу тухфа мактаб жамоаси ва ўқувчилар учун муносиб совга бўлди. Учрашуда депутат ёш авлондидан бўш вактларини мазмунли ўтказиб, илм-мърифатли бўлишига чорлади. Кутубхонадан унумли фойдаланишларини тарғиб қилиди.

Руслан ЗАГРЕТДИНОВ,
O'zLiDeP Бухоро шаҳар кенгаши аппарат раҳбари

СУДЛАРДАГИ ЯНГИ ТАРТИБ ИШНИ ОСОНЛАШТИРАДИМИ?

Самарқандда ташкил этилган навбатдаги матбуот ахолинида суд-хуқуқ соҳасидаги энг сўнгти ўзгаришлар, қонунлар ва замонавий ахборот технологиялари ҳақида сўз юритилди.

Вилоят суди Олим Ҳайитовнинг таъкидлашича, эндиликда барча инстанциялар бўйича мурожаатлар вилоят судида ҳайъат таркибида кўриб чиқилади. Аввалларни бу босқичдаги ишлар асосан пойттахтда кўрилганда жароҳати олди. Янги тартибнинг жорий этилганинг ишнинг осонлашиши билан бирга фуқароларга қулалийк яратади.

Ўтган йил давомидан Самарқанд вилоят, туман ва шаҳар жиноят ишлари бўйича судлар томонидан 6 345 нафар шахсга нисбатан 5 163 та жиноят ишлари кўрилган, – дейиди вилоят суди раиси ўринбосари, жиноят судлор ҳайъати раиси Толиб Бойзоков. – Шундан 3 850 та иш бўйича 4 946 нафар шахсга нисбатан хукм чиқарилди,

1 381 нафар шахсга нисбатан 1 294 та иш тутагитди. Тамомланган ишлар сони ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 9,7 тага ошган.

Аввал суд қароридан норози томонлар йигирма кун ичидаги қайта мурожаат килиши мумкин эди. Бу муддатдан кечиклиги берилган аризалар ажрим билан рад қилинади, эндиликда бу тартиб ўзгарди. Фуқаро апелляция тартибида ариза беришига кечикса, кассация тартибида бериши мумкин.

Судга мурожаат қилиётган фуқаро ўз мобил телефонида интерактив хизматлар орқали иши қайса кунга белгиланганни аниқлаб олиши, телеграмда ҳар бир судлов ҳайъатлари учун алоҳида саҳифалар мавжуд бўлиб, айрим масалаларни онлайн тарзда аниқлаши, электрон шаклда ариза ҳам мумкинлиги айтиб ўтилди.

Муҳаббат РАВШАНОВА,
“XXI asr” мухбири

ЗИЁРАТ ВА ЗИЁФАТ ЧЕГАРАСИ ҚАЕРДА?

Ҳажга, Умрага бориб келган ҳар бир юртдошимиз маънавият тарғиботчиси бўлиши, одамларни яхшиликка бошлаши керак. Афсуски ҳамма жойда ҳам шундай бўлмаяпти. Зиёрат баҳона ўзини кўз-кўз қилиш, манманликка берилиш каби бизга ярашмайдиган хунук ҳолатлар кўзга ташланяпти.

...Тўхтабой ака деган қадрдонимиз бор қишлоқда. Ёши етмишдан оши. Бир умр далада ишлаган, бօг яратган. Фарзандларидан тинган. Эсими танибланки, шу одамнинг кўлидан китоб тушмайди. Устига устак ўтакетган футбол фанати ҳам. Аҳён-ахёнда кўришиб қолсан, "Ўзимизнинг Китоб томонларда китоб дўйондан деяри ёлипил кетди. Кутубхоналардан йўқ шекили, яқин беш-ун йилдан берि кўзим тушмайди. Охири ўйиган китобларим Тоғағ Муроднинг танланган асарлари, Назар Эшонкулнинг "Маймун етакланган одам"ю ёркани Аъзам ва Исақон Султоннинг киссалари бўлди. Энди Тошкентга бориб келмасам бўлмайди-ёв", деб ёзириб қолади.

Утган йилнинг кузида шу киши Умра зиёратига бориб келди. Укаси айтади, "Акем беочора, билганин, ўтис йилча бўлди, кора меҳнат қилиб топганини аввал рўзгори, бола-чакасига сарфлади, орттирган уч-тўрт сўм пулни пешонага ёзган бўлса Аллоҳ керади. Ҳаммада ҳам сизда бор имконият ўйнагани ҳисобга олинг. Қолаверса, бор амални холис Аллоҳ учун қылганингизда,

кибраниб, ҳаммани зиёфатга чақириб турган пайтингизда, бошка бир факур инсон боласини қандай уйлаш, кизини қандай узатиш ҳақида ўйлаб турганини унутмаслик керак. Ҳаммада ҳам сизда бор имконият ўйнагани ҳисобга олинг. Қолаверса, бор амални холис Аллоҳ учун қылганингизда,

Шу ўринда муқаддас китобларда Умра ибодати ҳақида кептирилган ибратли йўл-бўриқларни ҳам кептиромоқ жоизиди.

"Умр давомида энг камиди бир марта Умра ибодатини адо этиш суннати мұқақда ҳисобланади. Умра ибодатини йилнинг ҳоҳлаган вақтида адо этиши мумкин. Янни Умра қилиш учун айнан бирор вақт тайин қилинмаган. Аммо беш кунда – арафа куни, ийдад курбон ва ундан кейинги уч кунда Умра қилиш макрухи таҳримий булади. Чунки бу кунлар Ҳаж арқонлари адо этиладиган кунлардир.

Умра ибодати Қуръони Каримда Ҳаж ибодати билан бирга зикр қилинган:

ҳам чек-чегараси бор-ку! Буниси ҳолва, муқаддас жойда туриб ўйдагиларига неча кишилар дастурхон ёзиш, маҳалласига кираверишдан то дарвозасигача гилам соилини, обеклари остига кўй сўйинши, ҳамма кариндуш таниш-бегоналарга тақлифнома тарқа-тиши қайта-қайта тайинлашлар ва ҳоказо...

Нега кейингина пайтда бунчалар ғофил булиб япмиз? Бу тўлиқика ўзларига неча кишилар дастурхон ёзиш, маҳалликлар давлатимиз томонидан яратилётган кулаҳликлар имтиёзларни сунистемоқ қилишдан бошқа нарса эмас. Яна бир шармандали томони, ижтимоий тармоқларда айрим зиёратчиларнинг муқаддас зиёратнинг кўз-кўзи қилиши, турил ўйрлигу дунёнинг арзимаслаш-луси деб, бошқалар олдида бир-бирорни камситиши.. Афсуски бундай ноҳуш ҳолатлардан ҳам кўз юмолмаймиз. Бу эса, ўз наъбатида, ислом дунёсида алоҳида мавзе ва обрў-эътиборга эга бўлиб бораётган мамлакатимиз шаънинг доғ туширмаслигига ким кафолат бера олади? Афсуски, хеч ким!..

***

Савол: "Ҳаж ёки Умра зиёратига боргандар ўз хонадонларига келган меҳмонларга турли хил ҳадиялар беради (тасбех, жойнамоз ва ҳоказо). Лекин ҳаммамиз биламиз, аксар соввалар, менимча зам-зам сувидан ташқари ўзимизнинг бозорлардан сотиб олиниди. Эскидан қолган Ҳаж ибодати билан бирга зикр қилишади?"

Жавоб: "Хожилар ҳадия беришига мажбур эмаслар. Улардан ҳадия умид қилиш ҳам нотўғи. Бу ишларни тўхтатиш керак. Ҳаж ёки Умра боргандарнинг ўзлари шундай ишларни оммалаштириб, бўлажак зиёратчиларга машаққат қилиб кўйишиди".

(“Зикр ахлидан сўранг” ҳайъатидан)

Лола Ўроқова, адиба:

– Утган йил куз ойларида давлат томонидан берилган йўлланима билан 12 кунлик Умра зиёратига янгам билан бирга бориб келдик. Жуда гўзал сафар бўлди. Қайтиб келгач, катта маросим ўшиятримданд илтифоз кўлдид. Дабдаба керакмас, одамлар гапларини, шунчаги йил маънавият соҳасида ишлайман, каттароқ дастурхон ҳам ёзмайлик, келди-кетдиним, кўлайтилмайлик, дедим. Факат Қариндош-ургулар келишиди. Қейин ишга чиқиб кетдим. Эшигтан таниш-билишларим ҳайрон бўлди, нега бир оғиз айтмадингиз, деб.

Пайтамаримиз созлаллоҳу алайхи вассаллам Умра килучвилар ҳам ҳоҳилар сингари Аллоҳ таолонинг "меҳмони" бўлишидан шарафа эга бўлишларини ҳабар берганлар. Уламолар: "Умра қилилан кишининг яхши ҳолатга ўзгариши, қилиган умрасининг мақбул бўлгани аломатидир", деганлар.

Обиддин Маҳмудов,

Ўзбекистон Ёзувилик учунмаси аъзоси:

"Аллоҳ учун Ҳаж ва Умрани тугал адо этинг".

Янни Аллоҳ таоло Ҳаж ва Умрани адо килючвиларга: "Ҳаж ва Умранинг шартларини тўқис адо этинглар. Уларни адо этиш асосида зоҳирӣ ва ботиний нуқсонларга йўл кўймандгар", деб буюрган.

Умра сўзи лугатда "зиёрат қилиш" маъносини англатади. Истилоҳда эса "махсус шартлар билан Байтуллоҳни зиёрат қилиш" Умра дейлади.

Пайтамаримиз созлаллоҳу алайхи вассаллам Умра килучвилар ҳам ҳоҳилар сингари Аллоҳ таолонинг "меҳмони" бўлишидан шарафа эга бўлишларини ҳабар берганлар.

Умра сўзи лугатда "зииёратга бораётган инсон, энг аввало, ўзини маънан, руҳан тайёрлаши шарт. Моддий имконият кейинги масалас. Чунки бу оддий сафар эмас, унинг хузвури билан бирағаш машаққатлари ҳам бор, сабр-ирода керак.

Алишер Назар, шоир, ношир:

– Умрага бораман деб йўлга чиқкан одам сафар машиқатларига сабри чидаамас бормагани маъълум. Кутиматнан самолёт кечикиши, меҳмонхонада жой етишмай қолиши, автобус вақтида келмай қолиши табиий ҳол... Шуни энди дарров видеоға олиб ёзлон қилиш керакми? Биласиз, ғайримаримиз Ҳуммадм (с.а.в.)нинг муборак развалидаги юқсанликка ўрлаган руҳий ҳолат тавоғ жараёндаги бетакор кечинималар, "сай" пайтида мислив сийх-куч-ғайрат. Хўш, булаҳнинг қай бирини айтиб берайнин сизга?

Йўл, бугун мен бу гўзлар сафар ҳақида эмас, аксинча, бу берадаги айрим кузатувларимиз айтишмаймиз. Биласиз, Умра зиёрати дастлаб Мадинада сарсон бўладими? Борадиган жойнинг қишининг яхши ҳолатга ўзгариши, қилиган умрасининг ватандошларимиз томонидан йўл кўйилдиган бўзни билди. Бирда кулоқрек дастурхон, шўрвала димлама, тандир гушт, зигир ёғидан палов, иккинчида саса одимирок, аланига гуручиндан икни ора оши...

Хўш, тўй-маросимлардаги мана бундай айримчиликларни ким ўйлади чиқаряпти, айтинглар мұхтарам фоллар!

Якинда "Youtubе"дан Чироки туманида ўтказилган зот-совирнининг хисоби йўқ. Камида беш-ун милёндан юз милёнчани... Юзлаб номлардаги зотдор отлар орасидан 40-60 килолик оғир, таомларни борадиган бўзни билди. Бирда кулоқрек дастурхон, шўрвала димлама, тандир гушт, зигир ёғидан палов, иккинчида саса одимирок, аланига гуручиндан икни ора оши...

Менинг Ҳажда иштирокчидан ким ўйлади...

Мана сизга оддий арифметика. Изоҳ эса ортиқа. Тасаввур қиляпсиз, бир зиёратчининг ахволини. Хўш, савол берайлан ўзимизга: ким айбордур шунча даббаба-ю асьасага? Кимидан сизнан мажхублайтишуми шунча совса-салом, жойнамоз тасбехлар, қозон-қозон ўзимиздиган ахволини...

Менинг Ҳажда иштирокчидан ким ўйлади...

Мана сизга оддий арифметика. Изоҳ эса ортиқа. Тасаввур қиляпсиз, бир зиёратчининг ахволини. Хўш, савол берайлан ўзимизга: ким айбордур шунча даббаба-ю асьасага? Кимидан сизнан мажхублайтишуми шунча совса-салом, жойнамоз тасбехлар, қозон-қозон ўзимиздиган ахволини...

Менинг Ҳажда иштирокчидан ким ўйлади...

Мана сизга оддий арифметика. Изоҳ эса ортиқа. Тасаввур қиляпсиз, бир зиёратчининг ахволини. Хўш, савол берайлан ўзимизга: ким айбордур шунча даббаба-ю асьасага? Кимидан сизнан мажхублайтишуми шунча совса-салом, жойнамоз тасбехлар, қозон-қозон ўзимиздиган ахволини...

Менинг Ҳажда иштирокчидан ким ўйлади...

Мана сизга оддий арифметика. Изоҳ эса ортиқа. Тасаввур қиляпсиз, бир зиёратчининг ахволини. Хўш, савол берайлан ўзимизга: ким айбордур шунча даббаба-ю асьасага? Кимидан сизнан мажхублайтишуми шунча совса-салом, жойнамоз тасбехлар, қозон-қозон ўзимиздиган ахволини...

Менинг Ҳажда иштирокчидан ким ўйлади...

Мана сизга оддий арифметика. Изоҳ эса ортиқа. Тасаввур қиляпсиз, бир зиёратчининг ахволини. Хўш, савол берайлан ўзимизга: ким айбордур шунча даббаба-ю асьасага? Кимидан сизнан мажхублайтишуми шунча совса-салом, жойнамоз тасбехлар, қозон-қозон ўзимиздиган ахволини...

Менинг Ҳажда иштирокчидан ким ўйлади...

Мана сизга оддий арифметика. Изоҳ эса ортиқа. Тасаввур қиляпсиз, бир зиёратчининг ахволини. Хўш, савол берайлан ўзимизга: ким айбордур шунча даббаба-ю асьасага? Кимидан сизнан мажхублайтишуми шунча совса-салом, жойнамоз тасбехлар, қозон-қозон ўзимиздиган ахволини...

Менинг Ҳажда иштирокчидан ким ўйлади...

Мана сизга оддий арифметика. Изоҳ эса ортиқа. Тасаввур қиляпсиз, бир зиёратчининг ахволини. Хўш, савол берайлан ўзимизга: ким айбордур шунча даббаба-ю асьасага? Кимидан сизнан мажхублайтишуми шунча совса-салом, жойнамоз тасбехлар, қозон-қозон ўзимиздиган ахволини...

Менинг Ҳажда иштирокчидан ким ўйлади...

Мана сизга оддий арифметика. Изоҳ эса ортиқа. Тасаввур қиляпсиз, бир зиёратчининг ахволини. Хўш, савол берайлан ўзимизга: ким айбордур шунча даббаба-ю асьасага? Кимидан сизнан мажхублайтишуми шунча совса-салом, жойнамоз тасбехлар, қозон-қозон ўзимиздиган ахволини...

Менинг Ҳажда иштирокчидан ким ўйлади...

Мана сизга оддий арифметика. Изоҳ эса ортиқа. Тасаввур қиляпсиз, бир зиёратчининг ахволини. Хўш, савол берайлан ўзимизга: ким айбордур шунча даббаба-ю асьасага? Кимидан сизнан мажхублайтишуми шунча совса-салом, жойнамоз тасбехлар, қозон-қозон ўзимиздиган ахволини...

Менинг Ҳажда иштирокчидан ким ўйлади...

Мана сизга оддий арифметика. Изоҳ эса ортиқа. Тасаввур қиляпсиз, бир зиёратчининг ахволини. Хўш, савол берайлан ўзимизга: ким айбордур шунча даббаба-ю асьасага? Кимидан сизнан мажхублайтишуми шунча совса-салом, жойнамоз тасбехлар, қозон-қозон ўзимиздиган ахволини...

Менинг Ҳажда иштирокчидан ким ўйлади...

Мана сизга оддий арифметика. Изоҳ эса ортиқа. Тасаввур қиляпсиз, бир зиёратчининг ахволини. Хўш, савол берайлан ўзимизга: ким айбордур шунча даббаба-ю асьасага? Кимидан сизнан мажхублайтишуми шунча совса-салом, жойнамоз тасбехлар, қозон-қозон ўзимиздиган ахволини...

Менинг Ҳажда иштирокчидан ким ўйлади...

Мана сизга оддий арифметика. Изоҳ эса ортиқа. Тасаввур қиляпсиз, бир зиёратчининг ахволини. Хўш, савол берайлан ўзимизга: ким айбордур шунча даббаба-ю асьасага? Кимидан сизнан мажхублайтишуми шунча совса-салом, жойнамоз тасбехлар, қозон-қозон ўзимиздиган ахволини...

Менинг Ҳажда иштирокчидан ким ўйлади...

Мана сизга оддий арифметика. Изоҳ эса ортиқа. Тасаввур қиляпсиз, бир зиёратчининг ах